

Oslo politidistrikt
Postboks 8101 Dep
0032 Oslo

8. mars, 2011

Anmeldelse av Vann og avløpsetaten i Oslo kommune for overtredelse av forurensningsloven.

Miljøstiftelsen Bellona anmelder med dette Vann- og avløpsetaten i Oslo kommune for overtredelse av forurensningslovens § 78, første ledd bokstav a), jf. § 7.

Bakgrunn for anmeldelsen

Onsdag 2. mars, rett før klokken sju, ble det oppdaget en lekkasje på en klorslange på Oset vannbehandlingsanlegg. Lekkasjen er nå stoppet, men i ettertid opplyser Vann- og avløpsetaten at lekkasjen oppsto tirsdag kveld ved 18-tiden. Rundt 6000 liter klorvann skal ha rent ut i Akerselva.

Etter samtaler med representanter for Vann- og avløpsetaten er Bellona av den oppfatning at lekkasjen oppstod som en følge av flere feil og mangler ved anlegget.

Skadeomfanget som følge av utslippet er ikke endelig avklart, men det er funnet store mengder død fisk, kreps og frosker langs Akerselva. Ifølge NIVA er trolig også insektlivet og bunndyr sterkt berørt. Siden utslippet skjedde øverst i Akerselva er hele vassdraget berørt.

Straffbarhetsvilkår

Forurensningslovens § 78 første ledd bokstav a) setter straff for den som forsettlig eller uaktsomt *"har, gjør eller setter i verk noe som kan forurense i strid med denne lov"*.

Forurensningslovens § 7 første ledd sier at ingen må *"ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning (..)"*

Objektive vilkår

Som det fremgår av det ovenstående rant det ut 6000 liter klorvann i Akerselva. Det er ikke tvilsomt at dette utgjør forurensning i strid med loven, jf. forurensningslovens § 6. Oset vannrenseanlegg har ikke tillatelse til denne typen utslipp og skade som følge av utslippet er allerede observert.

Miljøstiftelsen Bellona antar på denne bakgrunn at lovens objektive vilkår for straff er oppfylt.

Subjektive vilkår

Forurensningsloven setter som vilkår for straff at overtrederen har handlet forsettlig eller uaktsomt, jf. innledningen i forurensningslovens § 78 første ledd. Loven likestiller med andre ord forsettlige og uaktsomme overtredelser. Det er således tilstrekkelig for straff at det kan påvises at eier av Oset vannrenseanlegg har utvist simpel uaktsomhet med hensyn til utslippet.

Etter det opplyste ble det sluppet ut 6000 liter klorvann til Akerselva. I samtaler med representanter for Vann- og avløpsetaten har Bellona fått informasjon om flere feil og mangler på anlegget. Det oppstod brudd i en rørledning. Feil ved stengeventil og mottrykkspumpe resulterte i at klorvannet ble ”sugd” ut av tanken. Det er avgjørende å opprettholde et mottrykk i overføringsrøret for å forhindre at det oppstår en slik heverteffekt som det gjorde i dette tilfellet. Hadde utstyret fungert etter hensikten ville ikke utslippet skjedd.

Videre har Bellona fått opplyst at alarmer som normalt skal varsle ved for stor overføring av klor var skrudd av. Utslippet ble dermed ikke oppdaget før man dagen etter oppdaget at klortanken var tom.

Det faktum at det kunne lekke ut en så betydelig mengde, 6000 liter, indikerer etter Bellonas oppfatning at håndteringen av klorvann og systemene for overføring og dosering av dette ikke ble utført med tilstrekkelig grad av aktsomhet.

Etter Miljøstiftelsens syn indikerer hendelsesforløpet at eier av Oset vannrenseanlegg hadde manglende rutiner med hensyn til kontrollen og sikkerheten rundt overføring og dosering av klorvann fra klortanken inn på renseanlegget.

Med hensyn til faren for skade på fisk og biologisk mangfold ved bruk og utslipp av slike stoffer, må det kunne kreves at håndteringen skjer under kontrollerte og sikre forhold. Videre må det ses hen til at Oset renseanlegg driver en virksomhet som innbefatter utstrakt håndtering av klorvann i sin virksomhet. Det må derfor kunne stilles strenge krav til håndteringen. Det er av største viktighet at en slik aktør har rutiner og prosedyrer for å hindre utslipp av den type som skjedde natt til 3. mars.

Etter Bellonas oppfatning var det således uaktsomt av eier av Oset vannrenseanlegg å ikke ha på plass gode nok rutiner som sikrer at denne typen utslipp ikke finner sted forut for lekkasjen.

Etter Bellonas formening er dermed også lovens subjektive vilkår for straff oppfylt.

Straffeforfølging og begjæring av påtale

Straffeforfølging

Miljøstiftelsen Bellonas prinsipielle syn er at helse- og miljøvernlovgivningen må håndheves aktivt, og at lovbrudd som kan føre til skade på naturmiljøet og folks helse må straffes. Vann- og avløpsetaten i Oslo kommune må derfor ilegges forelegg som foretakstraff i medhold av straffeloven § 48a.

En bot må være av en slik størrelse at den vil ha allmenn- og individualpreventiv effekt overfor virksomheter som håndterer og helse- og miljøfarlige stoffer.

Begjæring av påtale

Forurensningslovens § 78 er undergitt offentlig påtale. I § 78 tredje ledd finnes det likevel en regel om at offentlig påtale i saker der overtredelser bare har ført til ubetydelig forurensning, eller ubetydelig fare for forurensning, kun skjer etter begjæring fra forurensningsmyndigheten. Bellona antar at bestemmelsen ikke får anvendelse i denne saken. Det vises til at utslippet av 6000 liter klorvann medfører en betydelig forurensningsfare. Etterforskning og eventuell straffeforfølging kan dermed igangsettes uavhengig av forurensningsmyndighetens begjæring.

Mvh

Marius Dalen
Miljøstiftelsen Bellona

Kopi til:

Økokrim, Postboks 8193 Dep, 0034 Oslo

Oslo Kommune Vann og avløpsetaten, Postboks 4704 Sofienberg, 0506 Oslo